

Imigranci w województwie opolskim – stan wiedzy w oparciu o wybrane wyniki badań

dr Sabina Kubiciel – Łódzińska
Politechnika Opolska

Wprowadzenie

Realizowane projekty badawcze dotyczące imigrantów w województwie opolskim:

- **2007-2008** – badania wśród pracodawców zatrudniających obcokrajowców oraz wśród zagranicznych pracowników,
- **2010** - badania wśród studentów – obcokrajowców,
- **2012 – 2013** – projekt: opracowanie systemów zaradczych ułatwiających integrację obywateli państw trzecich,
- **2014-2015** – badania wśród pracodawców (zatrudniających cudzoziemców, planujących takie zatrudnienie, wykluczających zatrudnienie obcokrajowców),
- **2017 – 2018** – badania wśród imigrantów zarobkowych w sektorze usług opiekuńczych nad seniorami,
- **2018 – 2019** – badania dotyczące przedsiębiorczość imigrantów.

Wyzwanie – opieka senioralna

- W 2035r. najwyższy odsetek osób w wieku 65+ będzie notowany w makroregionach wschodnim (24,3%) i południowo-zachodnim (24,2%), natomiast największy udział osób w wieku 80 lat i więcej będzie przypadnie na makroregiony południowo-zachodni (7,6%) i centralny (7,4%).
- 8,6 mln osób w Polsce wykonuje pracę opiekuńczą - ponad 7 mln opiekuje się dziećmi, a 1,5 mln dorosłymi osobami chorymi i starszymi w rodzinie
(Źródło: GUS, 2018)

Opieka nad osobami starszymi – nowy segment zatrudnienia Ukraińców

Badania IDI wśród 42 obcokrajowców pracujących w charakterze opiekunów osób starszych (w woj. opolskim) – grudzień 2017 – maj 2018 (Miniatura 1)

- 31 kobiet i 11 mężczyzn,
- 39 osób pochodziło z Ukrainy, 2 z Białorusi, 1 z Rosji,
- najmłodsza osoba miała 18 lat, najstarsza 57 lat,
- 16 osób zatrudnionych było legalne, 26 pracowało nielegalne,
- 20 respondentów mieszkało z podopiecznym, 22 osoby samodzielnie wynajmowały mieszkanie,
- 34 osoby posiadały wykształcenie wyższe,
- 14 osób posiadało wykształcenie pielęgniarские lub fizjoterapeutyczne,

Wybrane wnioski z badań

- wynagrodzenia uzależnione od charakteru pracy: całodobowa 2000 – 3500 zł, pomoc świadczona na godziny: 8 – 12 zł,
- ponad 60% badanych pracowało nielegalnie,
- legalnie pracowały osoby mające wykształcenie pielęgniarские lub fizjoterapeutyczne,
- opieka nad osobami starszymi bywa dodatkowym źródłem zarobkowania dla cudzoziemców (świadczona jest wtedy z reguły na godziny),

Wybrane wnioski z badań

- do głównych obowiązków cudzoziemców świadczących opiekę nad seniorami należy szeroko rozumiane prowadzenie domu, w tym przygotowywanie posiłków, sprząatanie, robienie zakupów,

Muszę babci zrobić jedzenie, umyć ją i zrobić porządek w mieszkaniu. [R 6]

Robię jedzenie, sprzątam i tabletki podaję na czas. Myję także babcię gdy trzeba, bo ona jest osobą leżącą i ciężko jej pójść samej do łazienki. [R 19]

Wybrane wnioski z badań

w przypadku osób z wykształceniem pielęgniarским lub fizjoterapeutycznym także robienie zastrzyków czy zmienianie opatrunków oraz wykonywanie ćwiczeń rehabilitacyjnych

Jestem z zawodu pielęgniarzką i na tym się znam. Mogę robić zastrzyki, mogę jakieś leki podać, mogę też zbadać pacjenta i dlatego mnie wybrali. Ta osoba już jest starsza i ma problemy zdrowotne, jak to bywa w takim wieku. Moi pracodawcy poszukiwali właśnie takiej osoby, która jest pielęgniarzką, ponieważ starszej osobie może się nagle coś stać, a wtedy ja mogę zrobić zastrzyk czy podać tabletki. [R17]

Wybrane wnioski z badań

istotną rolą opiekunów jest także towarzyszenie osobie starszej, rozmawianie z nią, pójście na spacer czy nawet wspólne oglądanie telewizji

Też rozmawiamy, oglądamy telewizor. To jest na pierwszym miejscu. Nawet przed sprzątaniem. Oglądanie i mówienie z tą panią. [R 41]

Wybrane wnioski z badań

Wsparcie rodziny w ocenie badanych cudzoziemców

Babcia wszystko rozumie, że córka znalazła sobie pracę za granicą, że tam ma lepsze życie. Ona codziennie z nią rozmawia. Jasne, że chciałyby, żeby córka mieszkała z nią, ale ona wszystko rozumie i to wytrzyma.[R 26]

Są zaangażowani. Kiedy tylko mogą, to przyjeżdżają i pomagają. Wysyłają też pieniądze, bo dziadek jest już na emeryturze, ale nie jest w stanie wyżyć z tej emerytury. Wysyłają pieniądze na wydatki, opłaty i moje wynagrodzenie.[R 17]

Wybrane wnioski z badań

Okolo 1/3 respondentów twierdziła, że najbliżsi wcale lub w bardzo niewielkim stopniu interesują się seniorem

Rodzina dała mi go pod opiekę na wyłączność. Zauważyłem, że u was w Polsce starsi są zaniedbywani przez rodzinę. [R 15]

Podsumowanie

Czy praca obcokrajowców w sferze opieki nad osobą starszą jest komplementarna (uzupełniają rodzinę) czy są substytucyjni (zastępują rodzinę)?

Dziękuję za uwagę

dr Sabina Kubiciel – Łódzińska
Politechnika Opolska
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Katedra Polityki Regionalnej
s.kubiciel@po.opole.pl